

יג, א. [א"ל רב"ג לאו מכריע הוא. פרש"י 1 ז"ל] 2 מפני שלא הוזכרנו 3 לדברי ר' מאיר ור' יהודה תרומה וחולין, והואיל והוא אמרה מעצמו אינה הכרעה. וכן הוא מפרש בכל מקום 4 אין הכרעה שלישית מכרעת. ורב חננאל ז"ל 5 מפרש אין הכרעה שלישית מכרעת, שאין הכרעה אלא במי שהיו בדורם של החולקים והכריעו (במחלוקתם) [במחלוקתם], אבל מן האחרונים אינה הכרעה והואיל ולא אמרה בפניהם 6, וכל שכן מן הראשונים שלא נאמרה לשם הכרעה שעדיין לא נאמרה המחלוקת. ולפי' אמרו כאן רב"ג לאו מכריע הוא ולא אמרו אין הכרעה שלישית מכרעת, מפני שהיה מן הראשונים ולא שמע מחלקתן של ר' מאיר ור' יהודה מעולם ולא בא להכריע ביניהם. ו[ב]בבא קמא כתבתי עוד פירו' אחר בהכרעה שלישית מפי הרב מורי נ"ר, ולפי אותו פירו' אי אפשר לפרש מה שאמרו כאן לאו מכריע הוא מטעם הכרעה שלישית, אלא מפני שלא הכריע ר"ג במחלוקת (ו) ר' מאיר ור' יהודה אלא שנאמרו דבריו לעצמן קדם לכן שהרי היה בדור ראשונים 7. ושם כתבנו.

לאו מכריע הוא. אכתי איכא לאפסוקי הלכה כמותו משום דסתם מתני' כותיה, דאוקמתא דמתני' דכל שעה כותיה היא 8, אלא ד[א]אי בעית אימי' קא סמיך דלמיפסק הלכה כר' יהודה 9. מאי לאו אפי' לאכל 10 לא לבער. ומסקנא דאפי' לאכל משום דר' נמי הכי סבירא ליה, הילכך כותיה דר' אלעזר איש ברתותא קימ' לן בין לאכל בין לבער, דבלבער ליכא ספיקא שקבעו כמותו כיון שהיתה מחלקתם בכך, אבל בלאכול איכא למימר שכיון שלא חלקו בדבר שלא קבעו הלכה כמותו. וכן פסק הרב אלפסי ז"ל 11. ופשוט הוא אע"פ שהרב בעל המאור ז"ל 12 לא כיון בה 13.

אבל צריך להקשות על הרב אלפסי ז"ל שפסק כר' אלעזר איש ברתותא בלבער היאך הוא פוסק בפר' אלו עוברין 14 כר' אלעזר בר' צדוק דאמ' 15 תרומה מלפני השבת וחולין בזמנו, דהא בתרתי פליגי, פליגי בתרומה, דר' אלעזר איש ברתותא קאמ' משיירין ור' אלעזר בר' צדוק לא אמ' משיירין, ופליגי בחולין, דר' אלעזר איש ברתותא קאמ' מבערין את הכל 16 ור' אליעזר בר' צדוק קאמ' בזמנו. ותמה על תמה שהרב ז"ל [כתב] 17 וקימ' לן כר' אלעזר בר' צדוק דקאי כר' אלעזר איש ברתותא דקימ' לן כותיה 18.

ורבנו שלמה ז"ל פירש בפר' אלו עוברין 19 דמאן דאמ' מבערין את הכל לא אמ' אלא

1 בד"ה לאו. 2 בכחה"י מחוק. 3 צ"ל: הוזכרנו, או: הוזכר. 4 ר' ב"ק קט"ז א' ד"ה אין, וחולין קל"ז א' ד"ה והאמר. 5 ע"י בפי' ר"ח כאן ולהלן כ"א א', והובא בערוך ערך כרע ב', ובתוס' להלן שם ד"ה אין, ובתוס' ב"ק קט"ז א' ד"ה הכרעה, ובתוס' שבת מ' א' ד"ה הלכה. וע"י בתוס' רי"ד ב"ק שם ד"ה אמרו ביאור השיטה בהרחבה. וע"י בלחם משנה הל' עבדים פ"ה ה"ד שכ"כ אף בר' הרי"ף. 6 בתוס' שם נקטו בטעם שיטת ר"ח שדור שלישית ואפילו דור שני אינם חשובים להכריע, ומרבינו משמע העיקר שצריך המכריע להיות עם החולקים, וע"י גם בחי' הר"ן להלן שם, בשם ר"ח. 7 ע"י בשו"ת דברי נחמיה, קונטרס כללים וספקות, בחלק אבן העזר. 8 לקמן כ"א א'. 9 וכ"כ התוס' בד"ה רבן, וע"י מ"ש בזה בחי' הר"ן. 10 בגמ' נוסף כאן: אמר רב פפא משמיה דרבא. 11 ס' תש"ח. 12 ע"י במאור כאן ובפ"ג ס' תשנ"א. 13 וכן השיבו על המאור הראב"ד בהשגות (תמים דעים ס' רמ"ה) והרמב"ן במלחמות בסוגיין ועוד. 14 ס' תשנ"א. 15 להלן מ"ט א'. 16 ואפילו-חולין, מלפני השבת. 17 בפ' אלו עוברין. 18 וכן הקשה בעה"מ כאן. וע"י במלחמות ובר"ן כאן ובמהר"ם חלאוה להלן שם שהביאו קושיא זו בשם ה"ר אפרים. ודברי רבינו אפרים הובאו בעיטור הל' ביעור חמץ, קכ"א ע"ד (ונוסח מתוקן בעיטור כ"י ותקן, דף 345, א-ב.). 19 להלן שם, ד"ה מבערין.